
Işık
İNSANLARI
AHMET SAN
Tilki Kitap

tilki
Kitap

IŞIK İNSANLARI
Ahmet San

Tilki Kitap©
www.tilkikitap.com
tilki@matbumedya.com
0850 304 22 03
Yayıncı Sertifika No 28740

Genel Müdür: Emrah Çelik
Editör: Esra Nur Yıldırım
Sayfa Tasarım: Cansu Saygın
Kapak Tasarım: Tekin Parmaksız

1. Basım, İstanbul, Şubat 2026
ISBN: 978-625-8579-50-5
Tilki Kitap Matbaa / İstanbul
Matbaa Sertifika No: 48138

Eserin tüm telif hakları yazara aittir. Yazar, bu baskı için basım-satış-dağıtım-tanıtım haklarını Tilki Kitap'a devretmiştir. Yazar, eserin kapak dahil içeriğindeki tüm materyallerin (metin, görsel öge, tablo…) yasal ve fikri sorumluluğunu kabul etmiştir. Tilki Kitap'ın kurumsal görüşü olmayabilir.

IŞIK İNSANLARI

Ahmet San

YAZAR HAKKINDA

Ahmet SAN, Afyon'un Emirdağ ilçesinde 4 Eylül 1970 tarihinde doğdu. 35 yıllık öğretmenlik hayatı boyunca Karaman, Erzurum ve Karamürsel gibi Türkiye'nin farklı şehirlerinde görev yaptı. Meslek hayatı boyunca birçok öğrencinin yetişmesine katkı sağladı.

Hâlen Karamürsel 100. Yıl Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesinde öğretmen olarak görev yapmaktadır. Evlidir ve iki erkek çocuk babasıdır.

Her zaman bana destek veren, hep arkamda duran eşime…

ÖN SÖZ

Beyköy - Afyon, 1878

Osmanlı İmparatorluğu eski ihtişamını kaybetmiş, Avrupa devletleri Osmanlı'yı hasta adam olarak görmeye başlamışlardı. Fransızlara verilmiş olan kapitülasyonlar, başka yabancı ülkelere tanınan imtiyazlar yüzünden Osmanlı topraklarında misyonerler, tarihî eser kaçakçıları, ajanlar cirit atar olmuştu.

Fransız arkeolog George Perrot, Anadolu gezisi sırasında Afyon'a bağlı Beyköy'deki bir tarlada 10 metre uzunluğunda, kireç taşından yapılmış bir yazıt gördü. Yazıtın üzerinde birtakım şekiller vardı. George Perrot, bu yazıtın değerli olduğunu anlamıştı. Buna karşılık köylüler ise taşın yeni yapılan caminin temelinde kullanılmasını kararlaştırdı. George Perrot köylülere engel olamadı. Ancak Perrot, taş temel için kullanılmadan önce üzerindeki şekilleri defterine tek tek çizdi. Sonra ülkesine döndü...

Aradan 149 yıl geçti.Fransız arkeolog Perrot'un Afyon'daki taştan kopya ettiği metnin de içinde bulunduğu defter ortaya çıktı ve hikâyemiz başladı.

Yıllar süren uğraşlardan sonra yazılar çözüldü. Yazılar Bronz Çağı'nın sonlarından kalmaydı. Yani 3 bin 200 yıllıktı. Anadolu'da Hititler zamanında yaşamış Luvilere aitti.

Luviler, birçok araştırmacı ve akademisyene göre Truva'ya denizden gelen ışık insanlarıydı. Anadolu'nun ilk halklarındandı.

Luviler kendilerine MA halkı diyordu. MA, battığına inanılan MU kıtasının başka bir ismiydi. Birçok tarihçi Luvilerin MU kıtası battıktan sonra deniz yoluyla Anadolu'ya geldiğini savundu. Bu görüşe katılan Mustafa Kemal Atatürk de Anadolu'nun köklerini MU kıtasında aradı ve bu konuda araştırmalar yaptırdı.

Luvi, ışık demekti. Birçok dile buradan geçti. Hititçede lukka, Latincede lux, İngilizcede light, İtalyancada lure, İspanyolcada luz, Almancada licht ve niceleri… Işık insanları, silahsız bir dine inanıyordu. Onlarda yaratan ve yaratılan yoktu. Yaratılmışların bütünü, yaratanın kendisiydi. İnsanın özü, ruhuydu. Ruh ışıktı ve ölümsüzdü.

Luvilerde bilgi en önemli değerdi. Dinlerini, dünya görüşlerini bilgi seviyesi yüksek insanlarla paylaşırlardı. Düşüncelerini sembollerle anlatırlardı. Bu yüzden hep azınlıkta kaldılar ve Anadolu'ya kendilerinden sonra gelen halklar tarafından ezildiler.

Hititler, Anadolu'ya geldiklerinde tanıştıkları Luvilere, komşu halk anlamına gelen "A-Luvi" dediler

Afyon'da 1878 yılında bulunan taş yazıtın çözümüne, başta İngiliz Independent gazetesi olmak üzere birçok Avrupa medya organı geniş yer verdi.

Alman, Fransız, İngiliz, İsveç, Hollandalı bilim insanları şimdi bu konuda yoğun çalışma içinde Anadolu'nun köklerini araştırıyorlar. Peki biz, Anadolu'da yaşayanlar, ne yapıyoruz?

ÖDÜL TÖRENİ

Lahey, 03 Nisan 2026

Salonda arkeoloji alanında dünyanın en önde gelen 2000'in üzerinde araştırmacı ve bilim insanı yerlerini almıştı. Bu yıl da Lahey "World Forum The Hague" Kongre Merkezi'nde Europa Nostra (Avrupa Kültürel Miras)[1] ödülleri dağıtılacaktı. Bu yıl bu ödül için Avrupa'nın değişik ülkelerinden yetmiş bir başvuru yapılmış, jüri ön değerlendirme yaparak şartları taşımada yetersiz kalan kırk yedi başvuruyu elemiş, geriye kalan yirmi dört başvuru jüri heyeti tarafından ayrıntılı olarak incelenmişti. Finale kalan yirmi dört başvuru içinde Türk Arkeolog Profesör Veysel Döğer'in başvurusu da vardı.

Finale kalabilmek Türk arkeoloji tarihi ve Veysel Hoca için çok büyük başarı olarak değerlendirilmekteydi.

---

1 **Europa Nostra:** Dünyada arkeoloji alanında yapılan araştırma ödüllerinin dağıtıldığı, AB'ye bağlı bir kurumdur.

Salonda bulunan misafirler yerlerini almış, heyecanla törenin başlamasını bekliyordu. Kendi aralarında alçak sesle sohbet ediyor, birbirlerini tanıyan eski dostlar başları ve mimikleri ile selamlaşıyorlardı. Salonda kısık bir sesle Vivaldi'nin Four Seasons[1] eseri çalıyordu. Bütün misafirler törenin başlama saati için sabırsızlanıyordu.

Veysel Hoca, kendisi gibi arkeoloji profesörü olan eşi Anna ve iki asistanı ile salonda dördüncü sıranın baş kısmında yan yana oturuyordu. Veysel Hoca ayağa kalkarak bütün salonu vakur gözleri ile süzdü ve kendini büyülü bir dünyanın içindeymiş gibi hissetti. Arkada çalan müzik ve sohbet eden misafirlerin uğultusu, Veysel Hoca'yı bu dünyadan alıp başka bir dünyaya götürdü. Bir an "Bundan kırk dört yıl önce neredeydim, şu anda neredeyim?" diye aklından geçirdi.

Bir an hayatını kökten değiştiren bu olayların başladığı o günlere gitti geldi. Onun için çalıştığı German Archaeological Institutenin (Alman Arkeoloji Enstitüsü) kendini Europa Nostra ödülüne aday göstermesi bile büyük bir onurdu. Avrupa'daki Türklere karşı son yıllarda artan dezenformasyon[2] politikaları, yabancı düşmanlığı, göç karşıtlığı ve İslamofobi söylemleri, Türk bilim insanlarının Avrupa üniversitelerinde çalışmalarını oldukça zorlaştırmıştı. Veysel Hoca için finale kalabilmek daha büyük sürpriz olmuştu, bu bile bir Türk arkeolog açısından büyük bir önem taşıyordu. Çünkü Veysel Hoca her ne kadar Berlin'de Alman Arkeoloji Enstitüsünde ders verse de bütün bilimsel araştırmalarını, her şeyini borçlu olduğu vatanı Türkiye üzerine yapmıştı.

---

1 **Four Seasons (Dört Mevsim):** İtalyan besteci Antonio (Lucio) Vivaldi'nin en meşhur ve en sık seslendirilen eseridir. İlk defa 1725'te yayımlanmıştır.

2 **Dezenformasyon:** Negatif Ayrımcılık

Onun için Türkiye, dünyanın en eşsiz arkeoloji alanıydı. Bilinen 12.000 yıllık süreçte Anadolu küçüklü büyüklü yüzden fazla uygarlığa ev sahipliği yapmış, bu uygarlıkların her biri tarih sahnesinden silinse bile Anadolu'ya dünyada eşi benzeri olmayan zengin kültür mirasları bırakmıştı.

Veysel Hoca Avrupa'nın ve dünyanın birçok yerini gezmiş, buralardaki arkeolojik kalıntıları incelemişti. Türkiye dışındaki diğer birçok ülkede arkeolojik tarih 3.000-4.000 yıldan daha eskiye gitmiyor, olan arkeolojik kalıntılar da üç beş uygarlığın kalıntılarından oluşuyordu. Ama Anadolu'da böyle miydi?

Kesinlikle hayır, şu ana kadar yapılan çalışmalardan elde edilen bilgilere göre Anadolu'nun arkeolojik tarihi 12.000 yıldan daha eskiye dayanıyordu ve arkeolojik kalıntıların 100'den fazla uygarlığa ait olduğu bilimsel araştırmalar sonucu ispatlanmıştı.Sunucunun kürsüden töreni başlatan "*Welcome to our ceremony* (Törenimize hoş geldiniz)." sözleri ile birden irkildi ve kendine geldi. Koltuğuna oturdu.

Sunucunun üzerinde çok şık lacivert bir döpiyes vardı. Altında ne olduğu kürsünün arkasında olduğu için görünmüyordu. Kıyafetini sade bir makyajla tamamlamış, saçlarını başının üst kısmında topuz yapmıştı.

Sunucu, jüri heyetinden teslim aldığı ağızları kapalı zarfları elinden kürsüye bıraktı. Kısa bir giriş konuşması yaptıktan sonra bu yıl ödüle layık görülen arkeologları üçüncüden başlayarak açıklayacağını söyledi.

İlk önce üçüncülük zarfının ağzını yırtarak açtı. Üçüncülük ödülünü kazanan bilim insanını Norveç Bergen Üniversitesinden arkeolog Staurren Daynhoff olarak açıkladı. Daha sonra Bergen'de Vikinglerden kalma bozulmamış bir nekropol[1] bu-

[1] **Nekropol:** Arkeolojik şehirlerde mezarlıkların ve toplu mezar yerlerinin bulunduğu bölgeye verilen isimdir.

lup burada kazılar yaptığı için üçüncülük ödülüne layık görüldüğünü söyledi.

Ödülünü vermek üzere Hollanda Araştırma Enstitüsü Yöneticisi Fokke Garrintsen'i sahneye davet etti. Ödülünü alan Staurren Daynhoff, ödülü ve plaketi ile sahnenin kenarına geçti.

Veysel Hoca, arkeoloji dünyasında bayağı ses getiren bu çalışmayı biliyordu. Hatta kazılardan çıkan eserleri görmek üzere Bergen'e gitmek için akreditasyon[1] bile yaptırmıştı fakat işlerinin yoğunluğundan gidememişti.

Sunucu ikincilik ödülünü duyurmak için zarfın ağzını yırttı ve ödül alan bilim insanını açıkladı. İkincilik ödülü Girit açıklarında bulunan 2.200 yıllık bir gemi batığı çalışması için Yunan arkeolog Katiana Ptoulou'ya verilmişti. Ona da ödülünü Hollanda Kraliyet Akademisi Üyesi Eric Van Dijckkert takdim etti.

Salonda heyecan iyice tavan yapmıştı. Herkes birinciliğin açıklanmasını sabırsızlıkla bekliyordu. Az sonra bu yılın arkeoloji alanında dünya çapında en prestijli ödülü verilecekti. Veysel Hoca'nın içinde hiçbir umut kalmamıştı. Çünkü o da biliyordu ki Avrupa'da bir Türk bilim adamının ödül alması imkânsıza yakın bir ihtimaldi. Aklından "Hele birincilik ödülü hiç olmaz." diye geçiriyordu.

Fakat eşi Profesör Anna ve asistanları, Veysel Hoca'ya göre daha umutluydu. Heyecanla birincilik zarfının açılmasını bekliyorlardı. Çünkü Veysel Hoca'nın araştırmaları, ikinci ve üçüncü olanlardan çok daha kapsamlı çalışmalar ve bilimsel kanıtları içeriyordu.

---

[1] **Akreditasyon:** Başvuru sahibinin belirlenen kriterlere uygunluğunun resmî olarak onaylanması prosedürüdür.

Sunucu birincilik zarfını yırtarak açtı ve birincilik ödülünü almak üzere Alman Arkeoloji Enstitüsünden "Herr Döger" diye Veysel Hoca'yı anons edince Veysel Hoca bir an kulaklarına inanamadı, hayal âleminde olduğunu düşündü. Ayağa kaktı fakat hâlâ inanamıyordu. Yanında bulanan eşi ve iki asistanı ona sarılınca bir an irkildi. Hızlı adımlarla sahneye doğru yürüdü. Sahneye çıkınca sunucu da Veysel Hoca'yı tebrik etti ve ödülünü vermek üzere Avrupa Kültürel Mirası komisyonu başkanı Celecilia Barotoli'yi sahneye davet etti. Ödülü verecek Celecilia Barotoli, kısa bir konuşma ile Veysel Hoca'nın Anadolu'nun en kadim halklarından biri olan Luviler ile ilgili bilimsel çalışma ve saha araştırmalarından dolayı ödülün kendisine verildiğini, bu araştırmalar ile Anadolu tarihinde yeni bir sayfa açıldığını belirtti.

Ödülünü aldığında bütün salon bir Türk bilim insanını alkışlıyordu. Veysel Hoca ise hâlâ şoktaydı. Çünkü eşinin çok istemesiyle geç sayılacak bir yaşta arkeoloji eğitimi aldığı ve bu alanda yine geç sayılacak bir yaşta profesör olduğu için bu ödülü alabileceğini hiç düşünmüyordu. Aynı zamanda Avrupa ve dünya üniversitelerinde Türk bilim insanlarına karşı negatif ayrımcılık yapıldığı aşikârdı. Ödülünü aldıktan sonra kısa bir teşekkür konuşması yaptı Kendine desteğini hiç esirgemeyen eşi Profesör Anna Döğer'e ve üniversitesine teşekkür etti.

BEYLİCE KÖYLÜ VEYSEL

Afyonkarahisar-Beylice Köyü, 1982

Veysel, Afyon Beylice köyünde hayvancılık ve tarımla geçinen orta hâlli bir ailenin erkek çocuğuydu. Babası, Veysel doğduğunda üç kız çocuğundan sonra erkek çocuğu doğduğu için gelecekteki yaşantısını garanti altına aldığını düşünüp çok sevinmişti. Çünkü Anadolu'da kız çocukları evlenme çağına gelince başka bir eve gelin olarak giderdi. Erkek çocuklar ise babadan kalacak tarla ve bahçeleri işleri üstlenerek baba evinin bacasını tüttürdü. Bunun için erkek çocuklar ayrıcalıklı olarak el üstünde tutulur, ailenin bütün imkânları erkek çocuklar için seferber edilirdi.

İşte Veysel de bu şekilde bir çocukluk geçirdi. İlk ve ortaokulu köyde, liseyi ise yakında bulunan kasabada tamamladı. Pek başarılı bir öğrenci sayılmazdı. Okuldaki öğretmen sayısı yetersizdi. Kasabanın karakol komutanı millî güvenlik dersinin yanında tarih ve coğrafya derslerine de giriyordu. Komutanın eşi İngilizce ve müzik derslerine giriyordu. Matematik ve

edebiyat öğretmenleri Afyon'dan geliyordu fakat çoğu zaman dersler boş geçiyordu. Çünkü kasabadan Afyon'a, Afyon'dan kasabaya bir sabah bir akşam olmak üzere iki defa araba vardı. Aslında tarih ve coğrafya derslerine karşı ilgisi fazlaydı fakat karakol komutanı Asteğmen Kemal Yazgan'ın asıl işi askerlik olduğundan derslere pek gelemiyor, geldiğinde de genellikle askerlik anılarını anlatıyordu.

Lise bittiğinde üniversiteye gitmek aklının ucundan bile geçmiyordu. Köyünde kendi koyun ve keçilerinin başında çobanlık yapacak, boş kalan zamanlarda babasına bağ bahçe işlerinde yardımcı olacaktı. Askere gitme çağı geldiğinde askere gidecek, dönünce köyden helal süt emmiş bir kızla evlenip babası gibi o da çocuklar yapacak ve soylarını devam ettirecekti.

Bu, Anadolu'nun her köyündeki erkeğin normal bir yaşam profiliydi. Anadolu köylüsü üretir, vergi verir, askere gider, yok denecek kadar bir sosyal hayat ile ömrünü tamamlardı. Aslında doğduğu gün ölürdü.

Veysel de liseden mezun olunca evin koyun ve keçilerinden oluşan sürüsünü önüne kattılar. Her sabah küçük sürüsü alır, kepeneğini[1] ve öğlen azığını eşeğine yükler, köpeğiyle köyün etrafındaki kırlara giderdi. Sürüsünü otlatır, akşam eve dönerdi. Tarla ve bahçe işlerini daha çok ablaları, anne ve babası yapardı.

Sürüyü götürürken köpek ve eşek önemliydi çünkü eşeğin yanlarına taktığı heybelere öğle yemeğini ve kepeneğini koyardı. Köpek ise sürüye kurtlar musallat olursa bunları ürkütmek, kovalamakla görevliydi.

Hayatından çok şikâyetçi değildi çünkü bütün gün dağ bayır geziyordu. Zaten doğayı oldum olası severdi. Sadece kır-

[1] **Kepenek:** Çobanların sıcaktan, soğuktan ve yağmurdan korunmak için kullandığı, keçeden yapılan bir giysidir.

dayken yağmur yağdığında sığınacak bir yer bulamazsa kepeneğin atına giriyor, yine de ıslanıyordu. Yağmurdan sonra kırlar da çamur oluyor, çamurda yürümek ve sürüyü otlatmak oldukça zorluyordu.

Sürüsünü en çok kasabadan köye giden yolun yakınında bulunan, köylülerin ören yeri[1] diye isimlendirdiği, eski taş ve tahrip olmuş belli belirsiz insan ve hayvan heykellerinin olduğu bölgeye götürüyordu. Bunun iki sebebi vardı. Öncelikle o bölge köylüler tarafından pek sevilmezdi. Bu nedenle oraya pek kimse uğramazdı. Bunun başlıca nedeni dinimizde heykelin haram oluşuydu. Çünkü Cahiliye Dönemi'nde Araplar putlara taptığı için peygamberimiz dinimizin emirleri gereği Kâbe'deki bütün putları kırmış ve putları yasaklamıştı.

Aslında heykel ve kayalara yazı yazmak, Türklerin Anadolu'ya gelmeden inandıkları Şamanizm'de yasak değildi. Özellikle mezar taşlarına "balbal" denen heykelcikler konulması Orta Asya Türk geleneğiydi. Fakat Türkler Müslüman olduktan sonra bu gelenekten uzaklaşmış; heykel, resim gibi putperestliği çağrıştırdığına inanılan her şeyden uzak durmuşlardı.

Köylülerin ören yerini sevmemelerinin ikinci nedeni de köyün yaşlılarının Kurtuluş Savaşı'nı anlatırken "Biz buraları Rumlardan almışız. Yunanlılar da atalarının yerlerini geri alabilmek için bizimle savaştı." demesiydi. Ören yeri alanını köy kurulmadan önce Rumların yaşadığı yer olarak bilmekte, orada Rumlar için çok önemli şeylerin olduğuna ve ülkemiz zayıf düştüğünde almak için geri geleceklerine inanmaktaydılar.

Tekrar gelseler de bir şey bulamamaları için köyün büyükleri, yıllar önce ören yerinde bulunan heykelleri tahrip etmişti.

---

[1] **Ören Yeri:** Anadolu'da tarihî kalıntıların olduğu yerlere halk arasında verilen isimdir.

Burada bulunan işlenmiş taşları evlerini, ahırlarını yaparken kullanmışlardı.

İhtiyarlar, Osmanlı zamanında yabancı birinin köye geldiğini ve ören yerinde bulunan yazılı taşları incelediğini, bu taşlara bakarak bir şeyler yazıp çizdiğini anlatırdı. Bu yabancı bayağı uzun süre ören yerini incelemiş, kazmıştı. Üzerinde şekiller olan büyük bir kayayı günlerce başından ayrılmadan incelediğini anlatırlardı. O sırada depremde yıkılmış olan köy camisi için ören yerinden taş getiren köylülere bu taşların çok değerli olduğunu anlatmış fakat bizim köylüler cami yapımı için o büyük kayayı ve buradaki birçok taşı temel taşı olarak kullanmışlardı. Hatta köy camisinin temeline yakın taşlara dikkatli bakıldığında bu düzgün kesilmiş, işlenmiş taşlar seçiliyordu. Aynı şekilde birçok evin duvarının ya da bahçedeki yalak[1] olarak kullanılan yalak taşlarının; bahçe çeşmesinin altında bulunan, abdest alırken üzerine basılan yuvarlak taşların çoğu, üzerindeki işlemeler kaybolmuş olsa bile ören yerinden gelmeydi. Şu anda ören yerinde şekilleri bozulmuş belli belirsiz heykeller, üzerindeki şekiller iyice aşınmış birkaç kaya ve daha önce köylüler tarafından kırılıp tahrip edilmiş taş kalıntılarından başka bir şey yoktu. Ara sıra define arayıcıları ellerinde haritalarla gelir, bazı yerleri adımlayarak kazarlardı. Veysel onları genellikle uzaktan seyrederdi. Çünkü tanımadığı insanlardı, tehlikeli olabilirlerdi. Hatta bir defasında jandarma gelip bu definecileri toplayıp götürmüştü.

Ören yerinde ne köylülerin ne de dışarıdan gelen define arayıcılarının para edecek bir şey bulduğunu duymuştu. Eğer para edecek bir şeyler olaydı zaten köyden birileri şimdiye kadar zengin olmuştu. Fakat köyde böyle zengin olan biri yoktu.

---

1 **Yalak:** Hayvanların su içtiği taştan yapılmış oluk.

35 yıllık eğitimci olan Ahmet SAN'ın okurlarda tarih bilincini uyandırmak amacıyla yazdığı ilk romanı *IŞIK İNSANLARI*; gerçek bir olaydan yola çıkarak romanlaştırılmıştır.

Anadolu'da birçok yerde var olan fakat önemsiz olarak görülen tarihî alanlarının geçmişte insanların yaşadığı, toplumların uygarlıklar kurduğu yerler olduğu gerçeği ile yola çıkmıştır.

Bu ören yerlerini önemsiz olarak görmekten vazgeçip buradaki kültürel olayları araştırmak, unutulmuş topluluklara karşı insanlık borcudur.

Işık İnsanları'nda bu borcu ödemek üzere yola çıkan idealist bir genç kızın tarihi aydınlatma hikâyesini okuyacaksınız...

> *"Diğer ülkelerin arkeolojik geçmişleri en fazla üç-beş bin yıl öncesine dayanırken Anadolu'da bilinen tarih on iki bin yıl öncesine dayanmaktadır. Bizler bu zengin tarihin kıymetini bilerek bu tarihimize sahip çıkmalıyız."*
>
> ——————— *AHMET SAN*

tilkikitap.com

KDV muafiyeti uygulanmıştır.

9 786258 579505